

Dopis.

Iz hrvaškega posavja. 17. jan. — Grof Andrassy in previdnost božja poslala sta nam moža, ki za nas vse misli, ki brani sam vse ustavne in neustavne pravice, brani jih tudi nam nehvaležnim in njegovu milosti neverdnim Pozorašem, zato se odslej ne pečamo vsi s politiko, temuč vse prepuščamo prevzišenemu modrijanu, naj si on glavo ubija. Šest delavnih dni sekamo in podiramo s pomočjo slovenskih drvarjev naše lepe gozde, ktere so nam pametni dedje zasadili in odgojili. Kaj bo pozneje, ko bomo obrili hrastovje, na to nikdo ne misli, menda še naš ban ne. Naši otroci si bodo že pomagali, kakor bodo vedeli in znali, zato jih pošiljamo v šole — služb nikoli ne bode zmanjkalo na Hrvaškem.

Slovenski drvar je skozi vso zimo stereotipna prikazen v naših logih. Z jesenjo kakor žravji romajo po vseh cestah iz notranje, iz dolénje Kranjske in tudi iz Štajarske, polni so jih vsi gozdi od Zagreba tje do Zemunna, kjer se Sava izgubi v Donavo. Naši seljaki se ne morejo dosti naučiti od koč pride toliko „Kranjcev“, in navadno mislijo, da vas mora biti ko listja in krave. Vaši nemškutarji med drugimi neslanimi razlogi za nemškovanje v vaših šolah pri vsakej priložnosti tudi povdarjajajo, da iz Kranjskega gré mnogo ljudi po svetu, kjer je treba znati se vé da nemškega jezika. Ne vem sicer koliko hodi po Nemčiji Kočevarjev, toliko pa morem reči, da Slovencev gre iz dežele največ po naravnem potu za Savo na Hrvaško in Slavonijo. Tukaj jim pa nemški jezik, ko bi ga tudi znali, ubogo malo koristi, kajti z njim bi si ne izprosili požirka vode, ko bi tugi Schillerjev ali Göthejev klasičen jezik govorili.

Šest božjih dni tedaj delamo doge in tešemo debla, o nedeljah se pa shajamo prijatelji, uživamo božje darove, k njimi „mit Wehmuth“ prigrizujemo „des Lebenst Unverstand“, in zraven uganemo ktero bolj ali manj pametno. — Kakor tedaj vidite, naše dejanje in nehanje res ni da bi dejal: snemajte nas, ali nekaj bi se mogli tudi od nas učiti in ravno to me je nepotilo, da sem vzel pero v roke.

Med slovenskimi društvi mi je posebno na srcu naše mlado dramatično društvo. Če tudi rad pritrdim, da ima Matica in sv. Mohora družba vzvišeno misijo, sem vendar prepričan, da za splošni naš napredek ni nič manj imeniten namen, ki si ga je postavilo dramatično društvo. Matica in Mohorova družba stojiti že na čvrstih nogah, ako ji bodete vodile razumne rodoljubne roke, morati napredovati. Mar mi je posebno, da se okrepi in na trdne noge postavi dramatično društvo. Vpisujemo se v to društvo in zraven mora tudi vsak, ki ni le rodoljub v besedah, v svojem krogu delati v njegov prid.

Slovenec je rad vesel v veseli domoljubni družbi. Ko se pri kaplji vina in pri domači pesmi ugrejejo srca, onda je vsak rodoljub več ali manj, celo zastaranemu grešniku se pri taki priložnosti začne tajati ledeno skorjo okoli srca. Ako tedaj vstane eden v družbi in spregovori nekoliko besed za dramatično društvo, odpirale se bodo množice in listnice, in letele bodo v klobuk, če tudi na cekini in križavci, vsaj papirnasti goldinarji in šestice. Kamen do kamena palača, zrno do zrna pogača. Te denarje bi potem pošiljali ali samemu društvu ali pa vredništvu „Sl. Naroda“, ki bi o priliki razglaševalo prijeta darila. Nekoliko sto goldinarjev bi se gotovo lahko nabralo za leto in dan, nobenega bi baš ne bolelo, društvu bi bilo pa pomagano kolikor toliko. To navado imamo pri nas, redko je večja družba skupaj, da se ne bi nabiralo za jugoslovansko akademijo. Tudi kazni pri družbenih igrah in stave se obračajo v ta namen. Poskusite.

Politični razgled.

V dunajskem državnem zboru, kteri se je po božičnem praznovanju zopet odprl, odgovarjal je minister Taaffe na znano interpelacijo vistem zmislu, kakor je bilo že naznanjeno. Rekel je namreč, da je zveza Dalmacije s Cislajtanijo že po ustavi gotova, vprašanje rešeno ter razmere s Hrvaško brez upljava in nastopkov. Pridejal je izjava, da bode ministerstvo vedno na podlogi ustave deželnega reda Dalmacije stalo v soglasji z državnim zastopništvom. Tudi minister Hasner in Herbst sta odgovarjala za nas menj važne interpelacije. — Weichs je interpeliral, zakaj so duhovne sodnije za zakon še zmerom v delovanju.

Kako se ministerstvo Poljakom nasproti postavlja, pripoveduje dopisnik „A. A. Z.“ Vlada za obnašanje Poljakom nasproti še zmerom nima določnega sklepa. Podloga za pogajanje je poljska resolucija in meni sploh, da se ta resolucija mora državnemu zboru predložiti. Ni določeno pak, ali bode vlada te resolucije zboru sama naznanila in sama dalje delala, ali pa bode zbor sam posvetoval se in sklepal. Verjetnije je prvo.

Konferencija v Parizu ne more nič kaj naprej. Grčija, ktere poslanec se noče vdeleževati sej, vse diplomate za nos vodi. Pišejo, da bi utegnila grški vladi Rusija biti svetovalec. Bilo je že pet sej. Vladni francoski listi tolažijo verni svet, da bodo pooblaščenci vlad dodelali delo miru in sprave. Grški poslanec Rangabe je še zmerom „brez instrukcij“. Tako se ne vé, kako se bode turško-grški razpor končal brez Grčije in ni nemože, da se naposled Grki ne udajo v razsodbo nekterih oblasti, ter s pomočjo svojega podpornika Rusije preseka prvi voz vznožnega vprašanja, o katerem „Corresp.“ dobro pravi: „Kako prosto in lahko je to vprašanje za tiste, ki imajo oči, da vidijo, in ušesa, da slišijo. Treba samo nekaj pameti in malo dobre volje. Žalibog pa ima večina rokodelskih diplomatov pač malo pameti, ali nima dobro voljo in pravega človečanstva. Nič boljšega bi se v tacih okolščinah ne moglo nasvetovati, kakor da bi turški kristjanje postali — judje. Kako bi se potlej krščanske vlade potegovala za-nje!

Poljski „Čas“ upa, da bo cislajtansko ministerstvo odgovorilo na poljskih poslancev interpelacijo v državnem zboru, ter pravi, da to kar poljski listi zahtevajo je le slab jek splošnega razdraženja.

Na Ogerskem je zdaj vse živo v agitacijah za translajtanski državni zbor. Na vseh krajih se delavni odbori in se shajajo volilci k posvetovanju. Minister Andraš je svojim volilcem dal račun svojega delovanja.

Iz Češkega ni posebnih novosti poročati, kakor da tiskovne pravde lepo in veselo cvetú na svobodnih tleh in se množe, kakor da bi jih bil liberalizem z obema rokama požegal. — Viša sodnja je potrdila obsodbo nadškofovega pastirskega lista, v katerem je bila praška sodnja našla kaljenje javnega miru.

Boj, kteri so pruski in avstrijski vladni listi s svojimi plačanimi procesi bojevali, pojenjal je nekoliko. Čudno je to, da noodvisni pruski listi na primer berolinska „Zukunft“ pravijo, da je to naglo obmolknjenje prej nasprotno, kakor znamenje miru.

Francoski cesar je s posebnim dekretom potrdil v Peterburgu podpisano pogodbo velevlasti, ki prepoveduje rabo razpokljivih strelnih orodij v vojnah.

Na Grškem gotovo ne upajo, da bi konferencija ohranila mir in storila spravo, kajti oborožuje se na vse moči. Vsa vojska se zbira na turški meji. Vlada je ravno kupila dve za republiko Kili narejeni z železom okovani ladiji. Narodna banka v Atenah in jonska banka, sti vladi posodili 21 milijonov drahem. Povsod se pripravlja z veliko naglostjo za vojno.

Iz Carigrada se poroča, da je sultan vse bolgarske škofe poklical, da bi posvetovali kako bi se brž razmere v bolgarskem cerkvenem življenju zboljšale. Trije škofje so poslali okrožnice na Bolgare in jim oznanjevali, da bo lep čas za nje prišel — pod turškim gospodarstvom in njihovim.

V Španiji bodo kakor je videti iz dozdanih izborov za osnovanje volitvenic najbrž izpale konečne volitve po žalji provizorične vlade. Iz dozdaj znanih volitev je 1181 vladnih, 290 republikancev in samo 61 burbovogcev izvoljenih.

Iz Rusije prihaja glas, da je perzijska vojska na turški meji zbrana. Znano je, da so Perzijanci že od starega časa bolji prijatelji Rusom nego svojim sovernikom Turkom. Tako se kaže, da utegne čez bolnega moža v Carigradu še iz Azije preglavica priti.

Razne stvari.

* (Glasnik), kteri bi bil imel 15. t. m. iziti, se je malo zakasnil zaradi zamujenega oglasa pri drž. odvetništvu. List je v tiskarnici Janžičevi že skoro dotiskan in izide v teh dneh. Kakor čujemo, je dobil med mladino toliko naročnikov, da bo izhajal. Od slovenske inteligencije, ktera bi domačo literaturo laglje podpirala, pa je števito naročnikov boje prav pohlevno.

* (Ban Rauh) je izvolil dve komisiji, kteri mu imati nasvetovati, kako naj se mestijo politične in sodniške službe v „obeh“ kraljevinah.

* (Hrvaški) ne bo zapovedljivi jezik pri deželnih brambi. Kar se je bilo nedadno o tem po telegramih dunajskih listov med svet razneslo in smo bili tudi mi vzeli v svoj list, stavi zdaj „Agramer Ztg.“ naravnost med laži.

* (Ogerska je vendar le za Cislajtanijo tuja dežela. O svojem času smo poročali o pravdi, ktero je imel humoristični v Pešti izhajajoči list „Floh“, ker je bil drugačnega mnenja. Prve stopnje sodnik je bil še mnenja, da je Ogerska domača dežela. Dunajska c. kr. viša deželna sodnja pak je spoznala, da se imajo peštanski listi smatravati kot tujezemski, in da se ima torej proti njim postopati po predpisih za tuje časnikarstvo.

* (Odbor političnega društva ljublj.), kije v poslednji seji sprejel 10 novih udov, je odločil za občni zbor, ki bode prihodno sredo (20. dne t. m. zvečer ob 7. uri v čitalnični dvorani, sledeči program: 1) sporočilo o delovanju odborovom po poslednjem občnem zboru, 2) razgovor o direktnih volitvah za državni zbor, 3) razgovor o vladnem predlogu zaradi prenaredbe gruntnih in hišnih davkov. Na ogled se bodo temu občnemu zboru položili obrisi Vodnikovega spominka. — Domači in vnvanji udje so vlnjudno vabljeni.

* (Obsodba.) V Zagrebu so obsodili župnika Žuzela, iz prejšnjih deželnih zborov znanega narodnjaka na 3 mesece težke ječe, ker je nekje javno govoril zoper Raucha in vlado.

* (G. Meršol) je imenovan za kanonika v Ljubljani.

* (Nova tičja postava za Štirsko) Razglasila se je od Njihovega Velič. potrjena postava, ktera prepoveduje na Štorskem tiče loviti, mlade in tičja jajca pobirati in pa gnezda razdirati, kdor bi prepoved prelomil kaznuje se z globo od 1—25 gold. ali pa s zaporom od 12 ur do 5 dni. Šolarji se kaznujejo po šolski postavi. § 6. se glasi: „Učitelju in katehetu ljudske šole ima neposredno mu predpostavljena šolska oblastinja, mojstrom pa srenjski predstojnik posebej naznaniti, naj podučujejo mladino kako splošno — škodljivo in surovo je poberati tičem mlade ali pa razdirati gnezda, in jej razložé pričujočo prepoved in pa kazni, ktere so zadenejo onega, ki bi prepoved prelomil.“ — § 7. „Okrajni odbori imajo dolžnost paziti in se prepričevati, da srenje natanko spolnujejo določila te postave. Posebno imajo za to skrbeti, da bodo srenjski predstojniki vsako spomlad in vsako jesen to postavo v svoji srenji zopet oklicali.“ — Postavi je pridati obrazec razsodbe proti onim, ki bi grešili proti prepovedi. —

Ker nam dopisi č. g. naših zunanjih sodelalcev niso ob pravem času došli, in ker se bo odgovorni vrednik 20. t. m. pri „Narodovi“ tiskovni pravdi v Celji imel sam zagovarjati, torej mu ni bilo mogoče za ta list delati; naj gg. naročniki za zdaj potrpe z listom samo pol pole obsegajočem. Lastniki jih bodo brž ko ne pri prvi priliki odkodovali.

Vrednik.